

FIȘA DISCIPLINEI

1. Date despre program

1.1 Instituția de învățământ superior	UNIVERSITATEA TEHNICĂ DIN CLUJ-NAPOCA
1.2 Facultatea	LITERE
1.3 Departamentul	ȘTIINȚE SOCIO-UMANE, TEOLOGIE, ARTE
1.4 Domeniul de studii	Teologie
1.5 Ciclul de studii	Licență
1.6 Programul de studii / Calificarea	Teologie Ortodoxă Pastorală
1.7 Forma de învățământ	IF – învățământ cu frecvență
1.8 Codul disciplinei	68.00

2. Date despre disciplină

2.1 Denumirea disciplinei	TEOLOGIE LITURGICA 4		
2.2 Titularul de curs	Pr. lect. univ. dr. Teofil STAN Teofil.STAN@ssuta.utcluj.ro		
2.3 Titularul activităților de seminar	Pr. asist. univ. dr. Marius Ioan SABOU mariussioan@yahoo.com		
2.4 Anul de studiu	4	2.5 Semestrul	2
2.6 Tipul de evaluare			E
2.7 Regimul disciplinei	Categoría formativă		DF
	Opționalitate		DO

3. Timpul total estimat

3.1 Număr de ore pe săptămână	3	din care:	3.2 Curs	2	3.3 Seminar	1	3.3 Laborator		3.3 Proiect	
3.4 Număr de ore pe semestru	42	din care:	3.5 Curs	28	3.6 Seminar	14	3.6 Laborator		3.6 Proiect	
3.7 Distribuția fondului de timp (ore pe semestru) pentru:										
(a) Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe										20
(b) Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platforme electronice de specialitate și pe teren										15
(c) Pregătire seminarii / laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri										15
(d) Tutoriat										4
(e) Examinări										4
(f) Alte activități:										
3.8 Total ore studiu individual (suma (3.7(a)...3.7(f)))							58			
3.9 Total ore pe semestru (3.4+3.8)							100			
3.10 Numărul de credite							4			

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1 de curriculum	Parcursarea semestrelor anterioare si însușirea cunoștințelor/ abilităților prevăzute
4.2 de competențe	Auz muzical si dicție

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	Sală dotată cu proiector, ecran, vesminte și vase liturgice
5.2. de desfășurare a seminarului / laboratorului	Sală dotată cu proiector, ecran, vesminte și vase liturgice. Cel puțin 50% dintre seminarii se vor desfășura în biserică.

6. Competențele specifice acumulate

Competențe profesionale	Săvârșirea ritualurilor cultice Evidențierea importanței și a conținutului ritualurilor cultice, precum și a necesității săvârșirii corecte a acestora Explicarea și interpretarea actelor de cult Diferențierea între actele cultice canonice și inovații, tradiții locale Reproducerea unor repere istorice de bază, legate de istoria cultului
Competențe transversale	Însușirea unui set de cunoștințe, abilități, competențe profesionale și transversale necesare înțelegerii și aplicării corecte a lucrării liturgice a Bisericii. Capacitatea de a susține public un discurs logic, coerent și argumentat. Dezvoltarea capacității de a elabora decizii în spiritul valorilor moral-creștine și în concordanță cu rânduilele tipiconale și viața liturgică a Bisericii; Dezvoltarea capacității de evaluare și autoevaluare corect și real;

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor specifice acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	1. Formarea conștiinței liturgice a studenților teologie care se pregătesc pentru a fi hirotoniți. 2. Identificarea pericolelor care conduc la rutină în slujirea liturgică. 3. Slujirea liturgică în contemporaneitate.
7.2 Obiectivele specifice	1. Însușirea cunoștințelor privitoare la instituirea și dezvoltarea cultului divin. 2. Cunoașterea temeinică a rânduilelor de cult. 3. Cunoașterea conținuturilor teologice și duhovnicești ale slujbelor divine. 4. Dezvoltarea capacităților de săvârșire a slujbelor divine. 5. Familiarizarea cu aspectele practice ale slujirii liturgice.

8. Conținuturi

8.1 Curs	Nr. ore	Metode de predare	Observații
I. Sfânta Liturghie a Darurilor mai înainte sfințite	2	Prelegerea universitară, expunerea, problematizarea.	
II. Sfintele Taine.	2		
Introducere generală	2		
Botezul și Ungerea cu Sfântul Mir	2		
Spovedania	2		
Împărtășirea	2		
Cununia	2		
Hirotonia și hiroteseile	2		
Sfântul Maslu	2		
III. Ierurgiile.	2		
Introducere generală despre ierurgii	2		
Ierurgiile în legătură cu nașterea și botezul	2		
Aghiasma sau sfințirea apei. Aghiasma mare. Sfeștania	2		
Ierurgiile și rânduilele tradiționale în legătură cu sfârșitul omului și cu grija pentru cei adormiți	4		
Tedeumul sau doxologia	2		
Total ore:	28		

Bibliografie:

1. Braniște, Pr.Prof.Dr. Ene, *Liturgica generală*, ediția a II-a, București, 1993.
2. Idem, *Liturgica specială*, București, 1980.
3. Idem, *Cultul Bisericii Ortodoxe față de cultul celorlalte confesiuni creștine și al sectelor din țara noastră*, în "S.T.", 1951, nr. 1-2.
4. Idem, *Cultul Bisericilor creștine din Orient*, în "Ortodoxia", 1961, nr. 1.

5. Idem, *Originea, instituirea și dezvoltarea cultului creștin*, în "S.T.", 1964, nr. 3-4.
6. Idem, *Problema unificării calendarului în bisericile ortodoxe*, în "O", 1955, nr. 2.
7. Idem, *Cinstirea Maicii Domnului în cultul ortodox și formele ei de exprimare*, în "O", 1980, nr. 3.
8. Idem, *Viața lăuntrică a preotului și mijloacele ei de exprimare*, în "B.O.R.", 1956, nr. 1-2.
9. Cabasila Nicolae, *Tâlcuirea Dumnezeieștii Liturghii și Despre viața în Hristos*, trad. de Pr.Prof. Ene Braniște și Pr. Teodor Bodogae, București, 1989.
10. Căndea, Pr.Prof.Dr. Sp., *Necesitatea unității pascale creștine*, în "M.A.", 1965, nr. 4-5.
11. Felmy, Karl Christian, *De la Cina de Taină la Dumnezeiasca Liturghie a Bisericii Ortodoxe - un comentariu istoric*, Ed. Deisis, 2004.
12. *Liturghierul*, București, 2012.
13. Makarios Simonopetrul, *Triodul explicat*, trad. de Diac. Ioan I. Ică Jr., Editura Deisis, Sibiu, 2000.
14. *Molitfelnic*, București, 2013.
15. Necula, Pr.prof.dr., Nicolae, *Tradiție și înnoire în slujirea liturgică*, vol. I, Galați, 1996 ; vol. II, Galați, 2001 ; vol. III, București, 2005 ; vol. IV, București, 2010.
16. Idem, *Biserică și cult pe înțelesul tuturor*, București, 1996.
17. Idem, Rubrica pe teme liturgice din fiecare număr al publicației "Vestitorul Ortodoxiei".
18. Sava, Pr.Conf. Dr. Viorel, *Taina Mărturisirii în riturile liturgice actuale*, Editura Trinitas, Iași, 1999.
19. Idem, *Ghidul mamei creștine*, Editura Erola, Iași, 2001.
20. Idem, "...Căci nu sunt măsuri pentru posibilitățile Duhului", în "Analele Univ. «Al.I. Cuza» - Teologie", Iași, 1995-1996.
21. Idem, *Taina Nunții – aspecte liturgice, duhovnicești și pastoral-misionare*, în "Teologie și Viață", IV (1994), nr. 11-12.
23. Idem, *Inovațiile în cult – singularizare liturgică*, în "Analele...", Iași, 1999-2000.
24. Schmemmann Al., *Liturghie și Viață*, trad. de Pr. Viorel Sava, Editura Erola, Iași, 2001.
25. Streza, I.P.S. Dr., Laurențiu, *Tainele de inițiere creștină*, Ed.Trinitas, Iași, 2002.
26. Taft, Robert F. S.J., *A History of the Liturgy of St. John Chrisostom*, vol. IV, *The Diptychs*, în „Orientalia Christiana Analecta”, 238, Pontificium Institutum Studiorum Orientalium, Roma, 1991.
27. Vintilescu, Pr. Petre, *Liturghierul explicat*, ediția a II-a, București, 1998.
28. Idem, *Sposedania și duhovnicia*, ediția a II-a, Alba Iulia, 1995.
29. Idem, *Ora sau vremea din zi pentru săvârșirea Liturghiei Darurilor mai înainte sfințite*, în "S.T.", 1952, nr. 1-2.

8.2 Seminar / laborator / proiect	Nr. ore	Metode de predare	Observații
Liturghia Darurilor mai înainte Sfințite (a Sfântului Grigorie Dialogul). Rânduială (strană și altar). Când este adus Sfântul Agneț de la Sfânta Masă la Proscomidar și cum? Când este adus din nou Sfântul Agneț pe Sfânta Masă și cum? Când folosim sfeșnicul cu lumânarea ce se rostește? Când săvârșim această Sfântă Liturghie? Când avem Vohod cu Sfânta Evanghelie?	2	Expunerea, conversația, problematizarea.	
Botezul – elemente de practica liturgica Prezentare film "Afundarea la botez"	2		
Rolul canonului de spovedanie - explicații	2		
Rânduiala Cununiei. Mai întâi Logodna (ierurgie). Așezarea și punerea verighetelor. Schimbarea lor cu nașii. Slujba Cununiei. Când nu se fac Cununii? Așezarea cununilor, atingerea frunții. Binecuvântarea paharului cu vin (pâinea). Închinarea la Sfintele icoane și Axionul. Otpustul la Cununie etc.	2		
Aghiasma la casa noua. Exerciții practice	2		

Tipuri de parastas. Priveghiul	2		
Consolidări	2		
Total ore:	14		
Bibliografie <i>Cărțile de cult</i>			

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatorilor reprezentativi din domeniul aferent programului

Cunoaște și poate aplica principalele rânduieli liturgice ale BOR. Utilizează corect concepte liturgice la nivel de dezbateri publice cu nivel științific mediu.

10. Evaluare		
Forme de activitate	Evaluare (detaliere)	Procent din nota finală
Examen	La stabilirea notei finale se iau în considerare:	
	Răspunsul la examen	60%
	Testarea periodică prin susținerea unei teme / lucrări de seminar	20%
	Verificarea continuă prin prezență și activitatea la orele de seminar	10%
	Participarea la cursuri în proporție de 80% din nr. de ore susținute	10%

10.6 Standard minim de performanță

Cerințe minime pentru nota 5:

- Deținerea elementelor de conținut fundamentale pe baza cursului predat și pus la dispoziție
- Susținerea obligatorie a referatului de seminar
- activitate la curs și seminar (stabilită)

Cerințe pentru nota 10:

- Cunoașterea excelentă a conținutului pe baza cursului
- Aprofundarea răspunsurilor prin executarea unor mișcări/ momente liturgice la sala de seminar sau la biserică
- Ușurința/naturalitatea cu care se execută/explică anumite momente liturgice din Sfintele Slujbe.

Data completării:	Titulari	Titlu Prenume NUME	Semnătura
07.06.2023	Curs	Pr. lect. univ. dr. Teofil STAN	
	Seminar	Pr. asist. univ. dr. Marius Ioan SABOU	
Data avizării în Consiliul Departamentului SSUTA 10.07.2023		Director Departament SSUTA, Conf. dr. ing. Adrian Vasile CHIRA	
Data aprobării în Consiliul Facultății de Litere 13.07.2023		Decan, Conf. univ. dr. habil. Mircea FARCAȘ	